

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Epitome De Fide Et Operibvs, Adversvs chimærica[m]
illam atq[ue] monstrosam Martini Lutheri libertatem,
quam ipse falso ac perditæ Christiana[m] appellat**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniæ, 1525

VD16 H 4817

Caput V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30498

fallacissimi seductoris astus, neq; machinatiões ei⁹ intelligūt, quin etiā iludēti, ultro colludūt & applaudūt. Ille bonorū operū doctrinā dānat; & incautos dū imposturas, technas, strophasq; argutiæ eius attendere nō curant, eos ad inferos transmittit. Christ⁹ uero econtra, nos ad opera bona inuitat: eisq; cæleste p̄miū statuit (ut clarissime ostensum est, ostenditurq; inferius) Proinde ualde mirādū est cur nō aduertāt excæcatissimę talpæ, Luthero bellū cū Christo, fœdusq; cum diabolo esse.

Techna Martini 8.

Porro circa eandē ueritatē, q̄ ad æternā spectat salutē, etiā & alio dolo, nō modico usus est Martinus. Semp̄ em̄ promissionē illius salutis quā nuper salutē, seu iustitiā uie appellauim⁹ ad cœlum usq; extulit; Illius nāq; amplissime ac suauissime promissionis, q̄ in mercedē operū iustitiæ, æternā salutē proponit, ne semel quidē aliqñ meminit. Callebat em̄ uaser hō atq; uersut⁹, salutē seu iustitiā uiaē, nullis posse asseq; bonis operibus, & hoc quidē pacto certissimus erat, salutē illam siue iustitiā, bonis opibus nullaten⁹ eē re promissam. Aduertit deinde astutula uulpis, illā æternæ uitæ dulcissimā promissionē, bonis operibus a Christo propositā, & p̄ hominib⁹ ad bona opera trahēdis, immodice ualidā & efficacē. Volensigit̄ homines (id quod totis neruis eniti⁹) prorsus ab omnibus operibus reuocare, priorē promissionē (q̄ operibus nullaten⁹ facta est) ubiq; mirifice extollit. Alterā uero (q̄ ē uitæ æternæ) p̄missionē, homines ad bonas operatiões puocantē, ne semel qdē cōmēorauit. Cur hoc? Ob hoc nimis, quia suæ malignitatis (quod diximus) fraudulēto instituto utrūq; bene cōueniebat. Neq; attendit strophā hanc (quā tñ pedibus palpare possit) insulsissima illa Lutheranoꝝ barbaries

Caput V.

Fides ab apostolo Paulo definita, duplicē habet statū. Interdū em̄ est per charitatē tanq̄ robore quodā (ut ita dicā) adornata. Aliqñ uero, isto charitatis uitore extat priuata. In priorē qdē statu, dicimus eā charitate formatā, quo modo loquens apostolus, in Christo Iesu (inquit) neq; circūciso aliquid ualet neq; p̄putiū, sed fides quæ p̄ charitatē operat̄. Et alibi. Superhabūdauit inquit gratia dñi nostri cū fide & dilectione. Et rursus. Saluabit̄ autē &c. si p̄manserit in fide & dilectione. De hac etiā fide accipiendū est ilud. Sancti per fidem uicerunt regna, operati sunt iustitiam &c.

Gal. 6

1. Tim. 1

1. Tim. 2.

Heb. 11.

Atq; hæc est fides qua deus homines iustificat, fide purificans cor
 da eorum. Itē & alibi. Christum habitare per fidem in cordibus
 uestris in charitate fundati, & radicati, deus autem non habitat
 in nobis sine charitate. Scriptum est enim, Qui manet in charita-
 te in deo manet, & deus in eo. De hac sane fide libro de fide & o-
 peribus diu⁹ inquit Augustinus, disputauit, demonstrauiq; sic pro-
 mitti Christi fidelibus uitā æternam, ut non eis per fidem mortu-
 am (quæ sine operibus saluare non potest) ad eam se quisq; perue-
 nire posse arbitretur, sed per illam fidē gratiæ, quæ per dilectionē
 gratiæ operatur. Idem eodē libro, de hac fide loquēs. Fundamē-
 tū aliud nemo ponere, inquit, &c. quod est Christus Iesus, si autē
 Christus, pculdubio fides Christi. Per fidē q̄ppe habitat Christ⁹
 in cordibus nostris, sicut & idem apostolus dicit. Porro fides Chri-
 sti illa utiq; quā definiuit apostolusq; per dilectionē operatur. Nō
 enim fides illa demonū, cum & ipsi credant & contremiscant &c.
 & filium dei confiteantur Iesum, potest accipi in fundamentum.
 Quare? nisi quia nō est fides quæ operatur per dilectionē, sed quæ
 exprimitur per timorē. Fides itaq; Christi, fides gratiæ christianæ
 id est ea fides quæ per dilectionē operatur, posita in fundamen-
 to, neminē perire permittit. ¶ Rursus iuxta secundū statū, fides, est
 apud christianos, qui sunt peccatis etiā mortalibus illaqueati. De
 tali sane fide loquens apostolus. Si habuero inquit omnem fidem
 &c. Charitatem autē non habuero nihil sum (subaudi ad uitam æ-
 ternam obtinendā). Vbi diligenter est aduertendū apostolum di-
 xisse omnem fidem. Qui enim dixit omnem, nullam utiq; fidem,
 uel fidei gradum excludit. Quam enim fidem exciperet, quando
 eam non excipit, qua & montes posset transferre? Et Petrus apo-
 stolus in patientia inquit pietatē, in pietate autem amorem frater-
 nitatis, in amore autem fraternitatis, charitatē &c. Cui enim non
 præsto sunt hæc, cæcus est &c. Hanc etiam ueritatem diui Iacobi
 uerba confirmāt dicentis. Fides sine operibus mortua est in semet
 ipsa. Diuus quoq; Augustinus, æquissimus sacrarum literarū in-
 terpres, id probans, de hac fide sic cōcludit 15. de trinitate, ipsam fi-
 dem non facit utilem nisi charitas. Sine charitate quippe, fides po-
 test esse, sed non & prodesse. Propter quod nimirum & apostolus
 Paulus. In Christo inquit Iesu, neque circuncisio neque præputi-
 um aliquid ualet, sed fides quæ per dilectionem operatur; sic eam

Ephe.3

Ca.ulti.

Ca.16.

Ephe.3

Alter sta-
tus fidei.

1. Corin. 13

2. Pet. 1

Iaco. 2.

Cap. 18

Gala. 5

discernens a fide, qua & demones credunt & contremiscunt; hæc ille. Vocat autem communis theologorum schola hæc fidem informem, ob id nimirum, quod ei desit decor & uigor ille charitatis, sine qua profecto, nec ipsa ualet fides, nec opera eius.

Techna Martini IX.

Martinus ubiq; de fide, absolute sine distinctione loquens, solam fidem astruit sufficere ad salutem. Quod presentissimum uenenum mira arte compositum, plurimoque melle illitum, suis insensatis instillat lectoribus. Hoc sane ille non modo melliflue, sed & mendacissime consolationes palam ostendunt, quibus stultos homines, uelut ad choream subsilire facit ne dicam insanire, quando § 17. sic ait. Si lege opus non habet, certe liber est a lege, uerum quoque est, iusto non est lex posita. Atque hæc est illa christiana libertas fides nostra &c. quæ facit ne cuiquam opus sit lege & operibus ad iustitiam aut salutem. Deinde §. 42. sic inquit. Vita christiana &c. alteri gratis & sponte seruit, ipsa abunde satur, fidei suæ plenitudine & opulentia. Deinde §. 43. omnia alia opera nostra ad aliorum commoditatem ordinentur, cum per fidem suam quisquis sic habundet, ut omnia alia opera nostra, totaque uita, ei superfluant. Item §. 45. christianus inquit (quemadmodum caput suum Christus) per fidem suam satur & plenus, contentus esse debet hac forma dei, per fidem obtenta, nisi quod ipsam hanc fidem augere debet, donec perficiatur, & ita debet cogitare. Mihi dedit dominus meus, omnes in Christo diuitias iustitiæ & salutis, ut nulla re prorsus indigeam, nisi fide quæ credit sic se habere &c. quandoquidem per fidem omnium bonorū per Christum habundans sum.

Præterea §. quinquagesimo secundo. Si quippiam inquit uoles orare, ieiunare &c. caue facias eo sine, q̄ tibi aliqd cōmodi tēporalis siue æterni pares, iniuriam enim fidei tuæ facies, quæ sola tibi omnia præbet. Ideo sola curanda ut augeatur. Hactenus noster Martinus. ¶ Age modo cādide lector, quā pie sonant istę pestilētissimæ cōsolatiōes. Vt quid ergo adhuc, quasi nostrę plenitudinis ignari, plāgimus? Tristē spiritū, uotis dūtinis, ieiunijs, uigilijs, orōnibus, & id genus cōsimilibus nugis & crudeliter & frustra atterim⁹. Si peccauim⁹, innocentē sanguinē fudim⁹, uirgines deo dicatas uio

Confutatio
eiusdē stro-
phæ.

lauim⁹: si cōtra omnē legē, tū diuinā tū humanā crudeliter egim⁹
nō tamē fidē (quā sola nos saluare sufficit) abnegauim⁹. Quid er-
go frustra mōerore cōsumimur, quādo ip̄a fide, sic saturi & pleni su-
mus, ut nulla re alia prorsus nobis sit opus. Ecce consolationes qui-
bus tanquā armis, suas peccatrices conscientias muniunt infani ho-
mines. Nec aduertūt leuissimā illę stipulæ inter christianos ppau-
cos inueniri, qui se uerā ac syncerā habere fidē, nō certissime con-
fidant. Porro quotusquisq; est inter christianos, etiā quātumlibet
perdite uiuens, qui non certissima fide teneat, quod per mala ope-
ra æternam sidi damnationem thesaurizet. Sed unde hoc nouit?
Nonne per uerbū Christi, cui credit dicenti. *Ite maledicti in ignē
æternū &c.* Fidem ergo habet rectam, etiā qui perdiuissimus fue-
rit. Adulteri quoq; & scortatores, spem propositūq; habent, ut ali-
quando diuino freti auxilio, uitā moresq; corrigāt, accepturi secū-
dum diuinas promissiones, æternæ salutis hereditatē. Ergo habēt
& isti fidē. Nēpe qui diuinis credūt promissis. Quid igitur rogo re-
liquū superest, quod eis ratione consequēdi salutis, est necessariū,
cū fidē habeant, quā solam docet Lutherus, sufficere ad salutem.

Techna Lutheri 10.

Martinus affirmās solā fidē sufficere ad salutē, ubiq; de ea
loquitur fide, qua deo tanquā ueraci credimus: supprimit
autē semper eā fidē quā deo in obseruandis mandatis eius
astricti, seruare fidē tenemur, de priore fide dicimus: nō habuit mi-
hi fidem, de altera uero dicimus: non seruauit mihi fidem. Proinde
actus illius proprius, non est credere promittenti, sed perficere &
exhibere promissā creditori, neq; ab ea, quis dicitur creditor sed p-
missor potius, unde & ab hac fide deus in scripturis fidelis dicitur.
Distinctionē hanc fidei nobis aperit Augustin⁹ libro de spiritu &
Ira, cap. 51. ut in sequenti opere §. 23. patebit. Et quia fides secūda
priorē fidē omnino p̄supponit, neq; sine charitate esse potest, quæ
est plenitudo legis. Idcirco nihil inconuenit de ea asseuerare, quo-
niā seruata, sufficiat ad salutē, sicut scriptū est. Si uis ad uitā ingre-
di serua mandata. Si quis diligit me sermonē meū seruabit &c. &
ad eū ueniemus & mansionē apud eū faciem⁹. Hanc ubiq; fidem
supprimit Martinus, ut contra suā babylonicā captiuitatē nuper
latius ostendimus. Sed nunc circa quintam ueritatem aliam Lu-
theranorum audiciamus technam.

Techna Lutheranorum quæ & XI.

Sed uiros iam audiamus euāgelicos, qui ut peruersissimam sui præceptoris, omnium hæreticorum antesignani doctrinam, quodam pallio honestarent, simulatæ cuiusdam consolationis admixtu, eam temperarunt. Hos siquidem aliquando, (non sine cachinno) audiui, ita hallucinantes. Quando salus hominis, soli fidei ascribitur, non ilico putamus opera excludi, quia fides est quæ facit opera: uolentes per hoc perfidi, simplicibus, quos decipiunt, satis esse persuasum, non esse a uero alienum, salutem hominis soli fidei ascribi. In quo profecto & fallunt, & falluntur homines impij. Nam & si certissimum sit bona opera, non nisi ex fide procedere, quando scriptum est. Omne quod non est ex fide peccatum est. Et alibi. Iustus ex fide sua uiuit, id est, ex directione fidei, opera uitæ spiritualis exequitur, nequaquam tamen id conuertitur, ut quicumque fidem (etiam quantumlibet firmam) habeat, mox opera iustitiæ perficiat, id quod clarissime exprimens Iacobus apostolus. Quid proderit inquit fratres mei, si fidem dicat quis se habere, opera autem non habeat, nunquid fides poterit saluare eum? Fides si non habet opera, mortua est in semetipsa, sicut corpus sine spiritu mortuum est, ita & fides sine operibus mortua est: hæc ille. Præterea ut mens apostoli Pauli est, fides nisi per charitatem operetur, opus sanctum ac ualidum non perficiet. Quod ut clarius accipias candide lector attende quæso, quod in corpore est oculus, hoc fidem esse in anima, quod in uita militari robur & agilitas est corporis, hoc in uita spirituali ipsius animæ, esse charitatem. Fortis namque ut mors est dilectio. Ecce robur. Nescit quoque tarda molimina charitas inquit Gregorius. Ecce agilitatem. Vnde non iniuria charitas, uita spiritualis dicitur ipsius animæ. Id est, proximum principium spiritualis uitæ. Quocirca charitate ablata, anima iam mortua est, & impotens, ad opera iustitiæ, etiam si ualida sit firma fide. Cur ita? Profecto quia charitate ablata non amplius deus, super omnia diligitur, sed in amore humano, deo creatori, sua creatura præfertur. De quali certe amore Iacobus inquit apostolus. Nescitis quia amicitia huius mundi, inimica est deo. Porro quomodo ab anima mortua, a uoluntate, sic sauciata, progredi poterit operatio uitæ æternæ meritoria, minime.

Roma. 14.
Aba. 2.

Iaco. 2.

Gala. 5.

Canti. 8.
Grego.

Iaco. 4.